

Концепція ESG-принципів як засіб забезпечення сталого розвитку бізнесу

Питання формування такої моделі, яка б забезпечила сталий розвиток бізнесу є одним із важливих для сучасних компаній. Сьогодні задля досягнення такої мети врахування лише фінансових показників є недостатнім, а тому як можливим варіантом досягнення цілей сталого розвитку є впровадження концепції ESG-принципів. Бізнес-структури завжди працювали за певних умов та при дотриманні певних правил, проте тільки наприкінці ХХ ст. екологічні, соціальні та управлінські принципи були об'єднані в загальноприйнятну норму. Наразі, дослідники, учені, бізнес-консультанти та власники компаній приділяють концепції ESG-принципів значну увагу. Зрозуміло, що одних ESG-принципи цікавлять зі сторони подальших актуальних досліджень, а інших – задля якісної оцінки діяльності, стратегічного планування розвитку та масштабування компанії у майбутньому.

Власне сутність концепції ESG-принципів полягає у врахуванні екологічних, соціальних та управлінських факторів, кожен з яких несе виняткову цінність для бізнесу. На думку науковця Педро Матоса, у в системі управління компанією врахування екологічного (E) індексу надає змогу оцінити вплив компанії на природну екосистему, яка охоплює викиди (наприклад, парникові гази), ефективне використання природних ресурсів у виробничому процесі, забруднення та відходи та інноваційні дії щодо еко-дизайну своєї продукції. Враховуючи соціальний (S) індекс можна визначити зв'язки компанії із співробітниками, клієнтами та суспільством. Це включає забезпечення співробітників (наприклад, якість працевлаштування, охорона здоров'я та безпека), задоволення потреб клієнтів (наприклад, виробництво якісної продукції та надання якісних послуг, що гарантують безпеку клієнтів). А індекс управління (G) надає можливість оцінити поточні системи управління щодо діяльності в найкращих довгострокових інтересах інвесторів/акціонерів, що включає забезпечення прав інвесторів/акціонерів, наявність функціонального правління, запобігання таким нелегальним практикам.

Сьогодні не достатньо лише орієнтуватися на фінансово-економічні показники, адже для розвитку необхідно враховувати комплексний підхід, що заснований на вирішенні еко-системних питань, якими переймаються кожен зі стейкхолдерів бізнес-структури. Хоча вчені ще не досягли спільного висновку щодо повного й актуального переліку ESG- факторів та їх впливу на суб'єктів економічних відносин, варто зацентувати увагу на те, що перелік ESG-принципів не може бути сталим набором. Адже світ змінюється та все не стоїть на місці. До прикладу, очевидним є те, що з 2020-го року і до 2022-го року і на найближчі роки актуальним буде все, що пов'язано із пандемією Covid-19, яка власне прискорила цифровізацію економіки, привернула увагу до екологічних проблем світу і т.д.

Прихильність ESG-принципам або до сталого розвитку є матеріальною та має фінансовий ефект, який проявляється в тому, що компанії, які приділяють найбільшу увагу зменшенню істотних з точки зору ESG тематики ризиків, мають кращі фінансові перспективи, ніж організації, які не надають їм значення. При цьому кращі компанії в частині роботи з несуттєвими ESG-ризиками не стають кращими у порівнянні з організаціями з низьким рейтингом за нематеріальними ESG-питаннями.

Прагматичне дотримання принципів сталого розвитку сприяє поліпшенню становища компанії в наступних напрямках: прискорення зростання і зниження витрат, мінімізація законодавчих та юридичних ризиків, підвищення продуктивності персоналу та оптимізація капіталовкладень. Дослідження фахівців Bank of America Merrill Lynch показало, що тільки в період із січня 2007-го по серпень 2019-го року співвідношення між капіталізацією і прибутком компаній США і Західної Європи, які дотримуються принципів сталого розвитку, у порівнянні з іншими, покращилося на 20%. При цьому значення традиційно важливих факторів, таких як наявність матеріальних активів, фінансовий результат і частка компанії на ринку, для оцінки вартості компаній поступово знижується і зростає вагомість нематеріальних активів, таких як вартість бренду та інтелектуальна власність, частка яких в оцінці вартості компаній, що входять до індексу S&P 500, підвищилася з 30% в 1998-му до 68% в 2018-му році.

Слід констатувати факт екстериторіальності дії ESG-факторів. Ніхто і ніде не зможе захистити свій бізнес від їх впливу. Наслідки недотримання принципів сталого розвитку руйнівні.

Отже, доцільно не тільки вибудовувати роботу компанії відповідно до них, але, що не менш важливо, використовувати нову мотивацію споживачів і навколишнє середовище, соціальні відносини і корпоративну практику, що вже змінилися, в інтересах розвитку бізнесу. Для досягнення сталого розвитку компанія має прагнути балансу показників власної фінансово-економічної діяльності компанії та набору показників індикаторів за концепцією ESG-принципів.